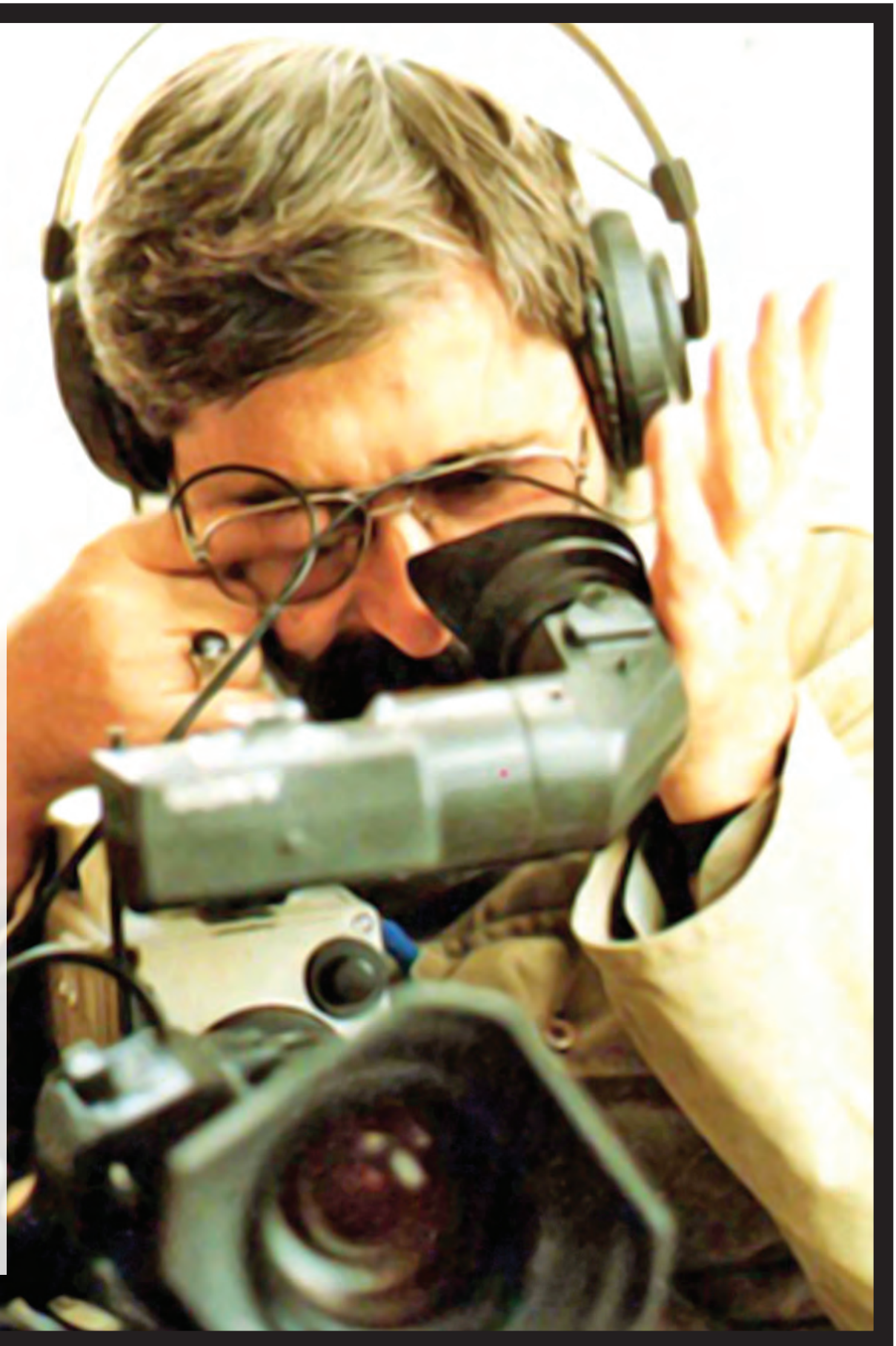

کاوش 360

میراث مرتضی

پرونده‌ای درباره جایزه
شهید آوینی که از امسال
بخشی از جشنواره سینما
حقیقت شده

بعد از دو دهه که از شهادت سیدمرتضی آوینی می‌گذرد، وجوه مختلف شخصیتی و حرفه‌ای او همچنان محل بحث و تحلیل و نظر است. درباره بُعد فیلمسازی‌اش دو وجه بیش از دیگران غالب بوده: نگاه تئوریک به سینما و تأثیری که در قامت فیلمساز بر دیگران گذاشته. در این ۲۱ سال خیلی از سینماگران از منظر روزاویه دید خود سیدمرتضی آوینی و جهان بینی او را تحلیل کرده‌اند؛ دوستانش با اصطلاح «آقار مرتضی» و دیگران با تعبیر دیگر. از این منظر شهید آوینی سنگ محکی است که خیلی از مفاهیم درون سینما با اندیشه‌های او تراز می‌شود. در نگاه عام او با «روایت فتح» شناخته شد. کمتر کسی است که حداقل پلانی از این مستند ماندگار را ندیده باشد تا جایی که شهرت و محبوبیت «روایت فتح» با خیلی از سریال‌های محبوب تلویزیون برابری می‌کند. جایزه شهید آوینی از دل همین نگاه شکل گرفت، رسالتش جهت‌دهی به مستندهایی است که تلاش می‌کنند حرفی از جنس دغدغه‌های سیدمرتضی آوینی داشته باشند. متولیان جشنواره هشتم سینما حقیقت برای اثرگذاری بیشتر و ضابطه‌مند شدن این اتفاق، تصمیم به ادغام جایزه آوینی با جشنواره گرفتند و از امسال شاهد بخشی به همین نام در دل جشنواره هستیم. در این پرونده ضمن گفت و گو با محمد داودی عضو هیات انتخاب بخش جایزه آوینی برخی از فیلم‌ها را در دو بخش مرور کرده‌ایم؛ فیلم‌هایی با سوزهای وطنی و آثاری که محورشان موضوعات آن سوی مرزها است، روایت پژمان لشکری پور از راه‌اندازی جایزه شهید آوینی هم ضمیمه پرونده است.

■ موسیوستون
■ محمود کریمی

فیلم درباره عکاسی فرانسوی میشل ستون است که بعد از ۳۶ سال به ایران می آید. او از انقلاب

ایران چیزی حدود هشت هزار فریم عکس دارد و حالا خاطرات روزهای انقلاب را با او و در همان لوکیشن هایی که در آنجا عکاسی کرده، مرور می شود.

1

■ چه کسی مارا کشت؟

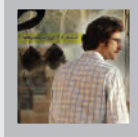
■ محمدحسین جعفریان
روز ۱۷ مرداد سال ۱۳۷۷ و شهادت ۹ نفر از دیپلمات های ایرانی در مزار شریف بعد از

گذشت ۱۶ سال، چون رازی سر به مهر است و محمدحسین جعفریان با ساخت «چه کسی مارا کشت؟» تلاش کرده کنکاشی در این باره داشته باشد.

2

■ ۶۱/۲/۲۵
■ الهام حسامی

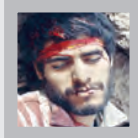

سوزه این مستند چگونگی شهادت زهرا کردی است که سال ۶۱ و در جریان ترور یک

روحانی در خیابان در حالی که پسر ده ماهه اش را در آغوش داشت، اتفاق افتاد. فیلم از زاویه نگاه نقاش جوانی که در آن زمان شاهد ترور بوده روایت می شود.

3

■ آشنای غریب
■ مصطفی شبان

فیلم درباره زندگی شهید امیر حاج امینی موضوع «آشنای غریب» است.

او همان شهید بزرگواری است که امروز عکس زیبایش در لحظه شهادت، به عنوان نمادی از شهادت در شهرها به چشم می خورد. شهید امیر حاج امینی در تاریخ ۱۰ اسفند ۱۳۶۵ در شلمچه به شهادت رسید.

4

■ زندگی در ثابیه صفر
■ علی ویلال الفت

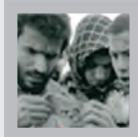

فیلم روایتی از جانبازان اعصاب و روان و مشکلات آنها و خانواده هایشان بعد از گذشت دو دهه از

جنگ است. علی الفت می گوید: مادر این مستند با جانبازان مختلفی صحبت کردیم و وضعیت جانبازان اعصاب و روان در آسایشگاه های اعصاب و روان را بررسی کردیم.

5

■ اتاق جنگ
■ مصطفی حریری

فیلم روایت مسوولان سیاسی و اثرگذار در دوران جنگ از جمله آیت الله هاشمی

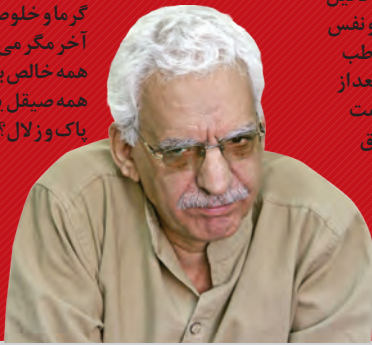
رفسنجانی، دکتر حسن روحانی و چندتن از مسوولان سیاسی نظامی کشور است. این مستند تلاشی برای واکاوی گوشه های کمتر دیده شده تاریخ جنگ است.

6

«ابراهیم حاتمی کیا شهید آوینی در یک دوره ای با سینمای داستانی مخالف بود و معتقد بود که سینمای داستانی چون نسیتی یا تخیل دار دو تخیل هم با وهم و فردیت انسان و نفس در ارتباط است، برای مخاطب گمراهی می آورد. البته بعد از تمام شدن جنگ به سمت سینمای داستانی سوق پیدا کرد.»

«کیومرث پورا احمد سیدمتر تزی آوینی آنچنان بود که می نمود و آنچنان می نمود که بود، با همه صداقت و صراحتش، با همه گرما و خلوصش و خلوص و انفسا این آخر مگر می شود در این و انفسا این همه خالص بود، این همه ناب، این همه صیقل یافته، این همه شفاف، پاک و وزلال؟»

راه زیادی باقی است

محمد داودی، داور بخش شهید آوینی جشنواره از کیفیت فیلم های گوید

شیمانتظاری مقدم

shima.entezarii@gmail.com

در کارنامه محمد داودی فیلمبردار شناخته شده کشورمان، نزدیک به ۲۰ مستند دیده می شود. او علاوه بر فیلمبرداری، تهیه کنندگی و کارگردانی آثار مستند را هم تجربه کرده است. با داودی که در جشنواره هشتم داور بخش شهید آوینی است درباره آثار این بخش گفت و گو کردیم.

صورت می گیرد.

تنوع نگاه به شهید آوینی

درباره دیدگاه های شهید آوینی صحبت های بسیاری می شود اما آنگونه که باید، دیدگاه های ایشان تبیین نشده است. به همین دلیل هر کسی از ظن خود شهید آوینی را تعریف می کند. این در شرایطی است که نگرش شهید آوینی نسبت به انقلاب و نگاه معنوی و اعتقادی شان به مسائل مختلفی چون دفاع مقدس و عدالت اجتماعی، ایشان را از سایر مستندسازان متمایز می کرد.

هیچ خاکریزی تخریب نشده

گاه به غلط شهید آوینی را فردی جسور می خوانند. اگر منظور از جسارت ورود به خط قرمزهاست باید بگویم که در مجموعه آثار ایشان هیچ حریمی شکسته نشده و هیچ خاکریزی تخریب نشده است. جسارت ایشان زمانی است که تصمیم می گیرد نگاه جدی به خود و جهان هستی داشته باشد. بر همین اساس مهم ترین ویژگی شهید آوینی در فیلمسازی از نظر من «صداقت» است. این ویژگی در همه دنیا خریدار دارد. شهید آوینی هم هنرمند خالصی بود و هم انقلابی مومن. بنابراین هنگامی که موضوعی را بیان می کرد، به دل می نشست. جسارت ایشان در رسیدن به موضوع، باور آن و عرضه اش بود که همواره عقلانیت را به همراه داشت. نباید فراموش کنیم که در اثر هنری صرف صداقت داشتن اثر را جذاب نمی کند. باید علاوه بر صداقت، قریحه و ذوق در هنرمند وجود داشته باشد. هر گاه این دو به هم آمیخته شوند، بلوغ اثر هنری

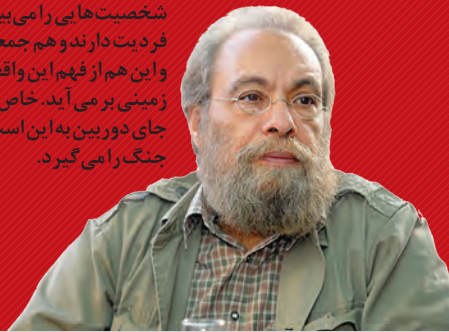
قدم های ارزشمنند

اگر قرار باشد از منظر این ویژگی و دیگر خصایص فیلمسازی شهید آوینی آثار ارائه شده به جشنواره را بررسی کنیم باید بگویم قدم های خوبی برای رسیدن به اندیشه و دیدگاه ایشان برداشته شده است؛ اما برای رسیدن به بزرگی دیدگاه شهید آوینی و دستیابی به قله هایی که توجه ایشان را به خود جلب می کرده، راه زیادی باقی است. امیدوارم در این گونه جشنواره ها نگرش و نگاه نسبت مدیوم رسانه و جایگاه آن در تبیین اندیشه ها و انقلاب بازتر شود تا زمینه برای آشنایی با دیدگاه افرادی چون شهید آوینی و تبیین آنها فراهم شود.

بهر روز افخمی
با تعریفی که امروز در سینما
بوجود آمده است که سینما به جای
نمایش و بازتاب واقعیت بیشتر به
سمت باز نمایی می‌رود فکر کنم
که آوینی اگر امروز بود دیگر فیلم
نمی‌ساخت. کلماتی که در
نمایش‌های روایت فتح
ادامی شد حاوی معانی
بک گراندی بود که فهم
کلام را منتقل می‌کرد.

مسعود فراستی
روایت فتح تنها مستند
شخصیت پر داز تاریخ سینمای
ایران است و در این مستند
شخصیت‌هایی را می‌بینیم که هم
فردیت دارند و هم جمعیت دارند
و این هم از فهم این واقعیت‌ها
زمینی بر می‌آید. خاص بودن
جای دوربین به این است که درون
جنگ را می‌گیرد.

حسین معززی نیا
یکی از دغدغه‌های همیشگی در
حوزه سینمای داستانی و مستند
پیدا کردن لحن ملی و بومی‌سازی
سینما است که بارها برای آن
همایش‌های بسیار گرفتند و
کتاب‌ها منتشر کردند. آوینی
به اقتضای انقلاب با فرآیند
فیلمسازی آشنا شد و از همان
ابتدا تصمیم گرفت که سینما را
برای خودش تعریف کند.

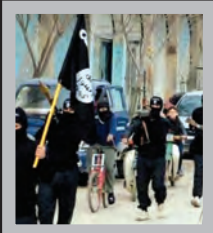

Avini Award

No.3 - Tue, 2nd Dec - 2014

CINEMA VERITE Iran International Documentary Film Festival

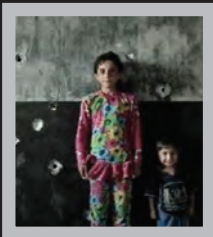
آن سوی مرز

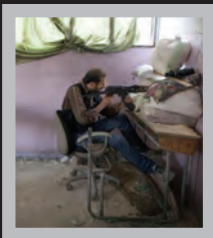
■ ملاقات با داعش
«مستندسازی عرب خواهان
این است که گروه داعش یا دولت
اسلامی عراق و شام را از نزدیک
بشناسد. به همین دلیل شرایط
آن‌ها را می‌پذیرد تا همراه‌شان
باشد» این خط کلی موضوع
مستند «ملاقات با داعش»
بخوبی گویای درونمایه آن است.

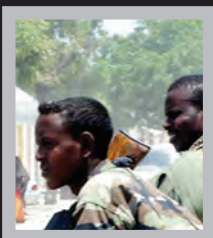
■ ابرها در راهند
■ محمد علی فارسی
فیلم روند ساخت یک مرکز
فرهنگی اسلامی در فرانکفورت
آلمان را روایت می‌کند؛ روندی
پرفراز و نشیب و پر از دست‌انداز
که به همت یک آلمانی مسلمان
به نام «اوال» و گروهی از
همفکرانش پیموده می‌شود.

■ مالکیه
■ محمد باقر شاهین
فیلم درباره روستایی در شمال
سوریه است که در یک شب تمام
مردان آن توسط تکفیری‌ها
سوزانده شدند. در «مالکیه»
دختر بچه‌ای شیوه کشته شدن
برادرانش، پدرش، عموهایش و
پسر عموهایش را روایت می‌کند.

■ مدافعان نبل والزهررا
■ طاها فروتن
نبل و الزهررا نام دوشهر
شیعه‌نشین در سوریه است
که بیش از یک سال به محاصره
تروریست‌ها در آمده‌اند. مستند
«مدافعان نبل و الزهررا» زندگی
مردم این دو شهر را روایت
می‌کند.

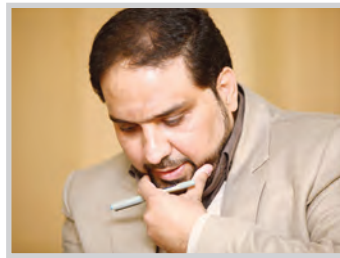

■ موگادیشو
■ مصطفی آتش‌مرد
فیلم داستان یک خانواده
سومالیایی را روایت می‌کند که
در پی فرار از قحطی و گروه‌های
تروریستی، از روستای خود عازم
موگادیشو پایتخت سومالی شده
و در اردوگاه مخصوص افراد
بی‌سرپناه، زندگی می‌کنند.

نه فقط فیلم جنگی

روایت پژمان لشگری پور از چگونگی راه‌اندازی جایزه بزرگ
شهید آوینی و رسالتی که در سینمای مستند دارد

دو سالانه جایزه بزرگ شهید آوینی از امسال به عنوان بخش ویژه جشنواره سینما حقیقت فعال
شده و قرار است هر سال در دل جشنواره برگزار شود. پژمان لشگری پور که سال ۸۵ ایده برپایی
این جایزه را اجرایی کرد، از چگونگی تاسیس آن و هدفی که برای آن تعریف شده می‌گوید.

طباطبایی نژاد پس از برپایی جایزه بزرگ آوینی
اعلام کردند که این جایزه بخشی از جشنواره سینما
حقیقت می‌شود. الان می‌بینیم خوشبختانه این
رویکرد موفق بوده و بخش آوینی نه تنها هویتش را
از دست نداده که گل سرسید جشنواره است.

■ دایره گسترده موضوعات
البته باید چند نکته مهم را همیشه در نظر داشت.
اول این که چگونگی برپایی جایزه شهید آوینی
مهم است. الان در جشنواره فجر فقط بخش
سینمای ایران دیده می‌شود ولی خوشبختانه
جایزه آوینی تحت الشعاع قرار نگرفته و باید این
نگرش تداوم داشته باشد. ضمن این که الان فیلم‌ها
شانس بیشتری برای دیده شدن دارند یعنی غیر
از بخش آوینی می‌توانند در بخش‌های دیگر هم
شرکت کنند نکته مهم دیگر این که رسالت جایزه
شهید آوینی یعنی تقویت سینمای مستند متعهد
فراموش نشود. حال سوال این است آیا حتما باید
فیلم‌های این بخش درباره جنگ و انقلاب باشند؟
قطعا نه چون منظور سینمای متعهد است. سینمای
متعهد در تعریف شهید آوینی سینمایی است که
فرزند زمان خودش باشد. پس دایره موضوعاتش
وسیع است.

■ دبیرخانه فراموش نشود
پیشنهادم این است که اتاق فکر جایزه آوینی
حفظ شود و در طول سال فعال باشد. همان طور
که هر جشنواره‌ای بعد از اتمام نقاط ضعف و قوتش
مورد کنکاش قرار می‌گیرد بخش شهید آوینی
نیز لازم است دبیرخانه مستقل داشته باشد. اتاق
فکر باید مفهومی که قرار است از طریق این جایزه
به بدنه سینمای مستند منتقل شود را تحلیل
کنند. چون قرار نیست فقط جایزه دهیم و تمام؛
قرار است به آن‌ها که دوست دارند مثل شهید
آوینی به مسائل پیرامون نگاه کنند، کمک کند.
این جایزه چراغ راه است.

■ جای خالی یک جایزه

من هرگز افتخار دیدار با شهید آوینی را نداشتم،
منتهی با اندیشه و افکار ایشان آشنا بودم. از آن
طرف می‌دیدم برای برخی شاعران و نویسندگان
مطرح بنیادهای مختلفی راه‌اندازی شده و جوایزی
هم در طول سال اهدا می‌شود. ضمن احترام به این
دوستان همیشه فکر می‌کردم چرا چنین اتفاقی
برای شهید آوینی که جایگاهی رفیع نزد مسئولان
نظام دارد و از سوی افکار مختلف قابل احترام
است، رخ نداد. این ایده با من بود تا این که اوایل
سال ۸۴ آقای آفریده اطلاع دادند مرکز گسترش
سینمای مستند و تجربی مجددا فعالیتش را به
شکل مستقل شروع کرده. به عنوان معاون فرهنگی
دعوت به کار شدم و اول سال ۸۵ کارم شروع شد. از
حسن اتفاق آغاز همکاری‌ام همزمان شد با سالگرد
شهید آوینی. فرصت را غنیمت شمردم و همان
موقع پیشنهاد دادم که جایزه بزرگ شهید آوینی
را برگزار کنیم. آقای آفریده خیلی استقبال کردند
و قرار شد فروردین ۸۶ اجرایی شود.

■ شروعی بیادماندنی

ایده هم این بود که جایزه به شیوه اسکار برگزار
شود و برای همین نمایش فیلم نداشتم. به هر حال
فضای مستند مثل الان نبود که بتوان برای فیلم‌ها
اکران گسترده در نظر گرفت. البته از این تصمیم
ضرر نکردیم؛ هم مرکز در آغاز راه بود و هم باید
فیلمسازان به آمادگی ذهنی درباره این اتفاق
برسند. قسمت این بود که دبیر دوره اول هم خودم
باشم و خوشبختانه خیلی آبرومند برگزار شد؛
حتی به عنوان نخستین برنامه سینمایی پخش
مستقیم هم داشت. نکته جالبی عرض کنم؛ بودجه
جشنواره ۲۵ میلیون تومان بود اما اسپانسرها ۱۰
برابر این بودجه را تأمین کردند و این نشان از اعتبار
شهید آوینی دارد. اتفاق مبارک دیگر اهدای سیم‌رغ
طلایی جشنواره فجر برای نخستین بار به خانواده
شهید آوینی (به عنوان سمبل سینمای ملی) بود.
اتفاقی که با هماهنگی آقای آقای رضاداد در وقتی
خارج از زمان برپایی جشنواره فجر انجام شد.

■ گل سرسید جشنواره سینما حقیقت

بعد از آن از مرکز گسترش رفتم و دو سالانه شهید
آوینی ۸۸ برگزار شد. آقای آفریده باز هم لطف
کردند و خواستند بنده دبیر باشم. گفتم بهتر است
دبیر جشنواره حقیقت، دبیر جایزه بزرگ آوینی
هم باشم و این مدل جاسافتاد. سال پیش آقای

Avini's Heritage

Aida Tadayon

aida.tadayon@gmail.com

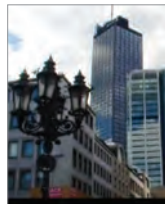
After two decades, since Sayyid Morteza Avini was martyred, different aspects of his personal and professional issues have always been under discussion. There two dominant aspects about his filmmaking's style: theoretical view on cinema and his influence as filmmaker. In the past 21 years, many filmmakers commented on Avini's personality and ideology from their own view. Avini Award is intended to lead documentaries trying to say something based on Avini's concerns. Mohammad Davoudi, the Iranian well-known filmmaker, who has made about 20 documentaries so far, talks on Avini's various viewpoints. He believes that Avini's perspectives have not been explained appropriately yet. "So, everyone defines him through their own way of thinking", Davoudi says. He also adds, "While Shahid Avini's perception about revolution and his belief and spiritual attitude towards different subjects, such as the Holy Defence and social justice made him different from his counterparts."

Meeting with ISIL – Beyond the Border

"An Arabian documentary filmmaker demands to know ISIL (the Islamic State of Iraq and the Levant) directly. That's why he accepts their terms in order to accompany them"; this is the general line of Meeting with ISIL's subject which clearly convey its theme. According to the film producer, the members of cinematography team were all non-Iranians and the director's name was not declared for his safety.

Clouds to Come – The Story of an Institution

Mohammad Ali Farsi's full-length documentary tells the story of an Islamic-Cultural Center in Frankfurt, Germany. A process with many ups and downs got over by the help of a German Muslim and his followers. In fact, 'Clouds to Come' tells the story of the Shias who are in Europe and tries to introduce the proper, humanistic view of Islam religion to the other ones.

Malekiyeh – The Story of Innocents' Suffering

This short documentary is about a village located in northern Syria where all its men were burnt in one night. In 'Malekiyeh' by Mohammad Bagher Shahin, a little girl tells that how her father, her brothers, uncles and also her cousins got killed. Shahin says, "Little kids came to me to tell their stories in front of my camera. I feared the ISIL's forces comes again and kill these little kids".

Defenders of Nubland Zahra – A Gathering

Taha Foroutan presents the portrait of 'Nubl' and 'Al-Zahra' the two cities in Syria surrounded by terrorist groups more than a year. This mid-length film tells the story of the people's life in these cities. It is shown that people have the least of facilities in order to keep on their livings. The young Shia men have gathered together spontaneously in order to defend their cities.